

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 48/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2015 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Milana Lalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval návrh Okresného súdu Košice II na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov o súlade poslednej vety ustanovenia § 141a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh Okresného súdu Košice II **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Veci vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. PL. ÚS 48/2015 a sp. zn. PL. ÚS 30/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 30/2015.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 27. júla 2015 doručený návrh Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“ alebo „navrhovateľ“), zastúpeného sudcom JUDr. Rastislavom Pellom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o súlade poslednej vety ustanovenia § 141a ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) s čl. 46 ods. 1 ústavy.

2. Okresný súd podal predmetný návrh na začatie konania pred ústavným súdom v súvislosti s konaním vedeným pod sp. zn. 36 C 239/2014, ktoré bolo z dôvodu podania návrhu ústavnému súdu prerušené uznesením okresného súdu sp. zn. 36 C 239/2014 z 28. mája 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 18. júna 2015.

3. Navrhovateľ vo svojom návrhu uviedol:

«Na tunajšom súde sa vedie občianske súdne konanie v právnej veci žalobcu [redacted] proti žalovanej Slovenská republika (zastúpená: Ministerstvom vnútra SR) v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy 100.000,00 eur s príslušenstvom.

Žalovaná svojím písomným podaním zo dňa 17.4.2015 doručeným konajúcemu súdu dňa 24.4.2015 s poukazom na znenie § 141a ods. 1, 2 Zákona č. 99/1963 navrhla, aby bola

žalobcovi uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 5% zo žalovanej sumy.

Počas tohto súdneho konania súd dospel k záveru, že vyššie citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku (§ 141a ods. 1) je v rozpore sústavným právom účastníka konania na súdnu ochranu. Z uvedeného dôvodu konajúci súd svojim Uznesením sp. značka 36 C 239/2014 zo dňa 28.5.2015 (právoplatnosť nadobudlo dňa 18.6.2015) podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písmeno b) Občianskeho súdneho poriadku konanie prerušil a rozhodol sa iniciovať začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Podľa § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku: „Navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý si uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.“

Podľa čl. 46 ods. 1 Zákona č. 460/1992 Zb. (Ústava Slovenskej republiky): „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

Podľa názoru konajúceho všeobecného súdu je vyššie citované ustanovenie § 141a ods. 1 (respektíve obsahovo práve jeho posledná veta) Občianskeho súdneho poriadku v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Zásadný rozpor je daný skutočnosťou, že žalobcovi v občianskom súdnom konaní (pokiaľ nie je v plnom rozsahu oslobodený od povinnosti platiť súdne poplatky), ktorý nedisponuje dostatočnou finančnou hotovosťou na zloženie trov preddavku (5% z hodnoty predmetu sporu) a teda nemôže a neuhradí preddavok na trovy konania žalovaného, pri

následnej aplikácii spornej poslednej vety § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, t.j. zastavenie konania, je odopreté jeho ústavné právo na súdnu ochranu dané čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.»

4. Vzhľadom na uvedené navrhovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že
„Ustanovenia § 141a ods. 1 posledná veta Zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok) nie sú v súlade s ustanovením čl. 46 ods. 1 Zákona č. 460/1992 Zb. (Ústava Slovenskej republiky).“

5. Ústavnému súdu bol 16. marca 2015 doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade ustanovenia § 141a Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 372u Občianskeho súdneho poriadku s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.

Konanie o tomto návrhu generálneho prokurátora je na ústavnom súde vedené pod sp. zn. PL. ÚS 30/2015, pričom ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 30/2015-13 z 8. apríla 2015 predmetný návrh generálneho prokurátora prijal na ďalšie konanie.

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

8. Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o návrhoch podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a b) ústavy v pléne. Plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

9. Podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh na začatie konania súd.

10. Podľa čl. 144 ods. 2 ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou. Podľa § 19 zákona o ústavnom súde sa súdom podľa § 18 ods. 1 písm. d) uvedeného zákona rozumie príslušný senát alebo samosudca. Podľa § 21 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak je účastníkom konania súd, zastupuje senát jeho predseda.

13. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde dospeli k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, môžu podať ústavnému súde návrh na začatie konania.

14. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súde podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha,

odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

15. Podľa § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať

a) označenie predpisu, ktorého nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily sa namieta, s vyjadrením, či navrhovateľ napáda predpis v celom rozsahu alebo v jeho časti, prípadne v jednotlivom ustanovení,

b) označenie predpisu vyššej právnej sily, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenie alebo označenie medzinárodnej zmluvy, jej časti, alebo jednotlivého ustanovenia, s ktorým napadnutý predpis nie je v súlade.

16. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

17. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

20. Podľa § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktorú sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov a týkajú sa vyriešenia toho istého právneho problému.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť preddavok zložiť, ho zložil, alebo odporcom je účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.

III.

23. Ústavný súd návrh navrhovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

24. Pri predbežnom prerokovaní ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia prijatiu návrhu na začatie konania na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

25. V rámci predbežného prerokovania ústavný súd dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu navrhovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Návrh bol teda podaný oprávnenou osobou podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy, resp. podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, spĺňa náležitosti ustanovené v § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde, nie je neprípustný a nie je ani zjavne neopodstatnený.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol o prijatí návrhu navrhovateľa na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

IV.

27. Ústavný súd zistil, že okresným súdom napadnutá posledná veta ustanovenia § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku bola už skôr napadnutá generálnym prokurátorom – ústavnému súdu bol 16. marca 2015 doručený návrh generálneho prokurátora na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade ustanovenia § 141a Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 372u Občianskeho súdneho poriadku s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, t. j. týmto návrhom generálneho prokurátora na začatie konania o súlade právnych predpisov bola napadnutá aj okresným súdom označená posledná veta ustanovenia § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pričom ústavný

súd uznesením č. k. PL. ÚS 30/2015-13 z 8. apríla 2015 predmetný návrh generálneho prokurátora prijal na ďalšie konanie.

28. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o návrhu podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

29. So zreteľom na obsah obidvoch návrhov na začatie konania pred ústavným súdom, podľa ktorých označené ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nie je v súlade s ústavou, ústavný súd považuje za dôvodné v záujme hospodárnosti konania spojiť konanie o návrhu okresného súdu s konaním o návrhu generálneho prokurátora. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku rozhodol, že veci vedené na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 48/2015 a sp. zn. PL. ÚS 30/2015 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. PL. ÚS 30/2015 (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2015